

บทที่ 1

บทนำ

1.1 ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

ปัจจุบันปัญหาที่สำคัญต่อการพัฒนาประเทศซึ่งส่งผลกระทบต่อความมั่นคงของประเทศชาติรวมทั้งก่อให้เกิดความเสียหายแก่ภาครัฐและเป็นที่วิพากษ์วิจารณ์เป็นอย่างมาก คือ การกระทำความผิดเกี่ยวกับการเสนอราคาต่อหน่วยงานของรัฐ เป็นการกระทำของผู้รับเหมาหรือผู้ประกอบการธุรกิจรวมหัวกันเข้าประมูลหรือประกวดราคาการก่อสร้างหรือการเสนอซื้อ เสนอขาย ทรัพย์สินที่ทางราชการเปิดการประมูลหรือประกวดราคา เพื่อประสงค์ให้มีการแข่งขันกันเพื่อให้ได้ราคาที่ถูกต้องเป็นธรรมและเป็นประโยชน์ต่องบประมาณของทางราชการ แต่เมื่อผู้ประมูลหรือผู้ยื่นซองประกวดราคามีการรวมหัวตกลงเดินไม่ประมูลหรือไม่เสนอเข้าประกวดราคาแข่งขันกัน โดยยอมรับเงินตอบแทนจากผู้ที่ตั้งใจจะได้ประโยชน์จากทางราชการให้มากที่สุด ทำให้การประมูลหรือการเสนอราคาเข้าประกวดตามความเป็นจริงไม่เกิดขึ้น อีกทั้งหน่วยงานของรัฐที่ได้เปิดการประมูลก็ไม่ได้รับราคาที่ถูกต้อง ก่อให้เกิดความเสียหายต่อทางหน่วยงานของรัฐเป็นจำนวนมาก¹

การสมยอมในการเสนอราคาต่อหน่วยงานของรัฐและการกีดกันการแข่งขันราคาอย่างเป็นธรรมนอกจากผู้รับเหมาหรือผู้ประกอบการที่เกี่ยวข้อง ยังมีในบางกรณีที่เจ้าหน้าที่ของหน่วยงานของรัฐหรือผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองรู้เห็นเป็นใจกับการตกลง ร่วมมือให้การช่วยเหลือกับการสมยอมในการเสนอราคา โดยได้รับผลตอบแทนเป็นจำนวนมาก ทำให้การกระทำดังกล่าวสามารถทำได้สะดวกขึ้นไปอีก ซึ่งถ้าหากพิจารณาจากหลักเกณฑ์ทั่วไปในการจัดซื้อจัดจ้างของทางราชการนั้น ตัวรัฐเองจะต้องมีความเป็นกลาง และจะต้องมีการเปิดโอกาสให้เอกชนเข้าแข่งขันอย่างเสรี โปร่งใส และเป็นธรรม ทั้งในแง่ของวิธีการและขั้นตอนของการเสนอราคา ประกวดราคารวมถึงกระบวนการที่สำคัญอื่นๆ ที่เกี่ยวข้องด้วย แต่เมื่อเกิดการสมยอมในการเสนอราคาต่อหน่วยงานของรัฐและการกีดกันการแข่งขันราคาอย่างเป็นธรรม ทำให้เกิดผลกระทบตามมาอีก

---

¹ สหัช สิงหวิริยะ, ความรู้เรื่องกฎหมายป้องกันการฟอกเงิน พระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน พ.ศ. 2542 และพระราชบัญญัติที่สำคัญสำหรับนักบริหารธุรกิจ. (กรุงเทพมหานคร : สำนักพิมพ์นิติธรรม, 2545).

มากมาย ซึ่งผลกระทบโดยตรงที่ร้ายแรง ก็คือ ผลกระทบต่อระบบเศรษฐกิจและภาพพจน์ของประเทศ

การแก้ปัญหาที่เกิดขึ้นนี้ รัฐบาลเองก็ได้มีความพยายามในการกำหนดมาตรการทางกฎหมายต่างๆ ขึ้นเพื่อให้มีการจัดหาหรือคัดเลือกคู่สัญญาอย่างเป็นธรรม โดยพยายามหลีกเลี่ยงไม่ให้เกิดการสมยอมในการเสนอราคาต่อหน่วยงานของรัฐและการกีดกันการแข่งขันราคาอย่างเป็นธรรมเกิดขึ้น จึงได้มีการออกกฎหมายรองรับการกระทำดังกล่าวภายใต้ระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยการพัสดุฯ คือ ระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยการพัสดุ พ.ศ. 2535 ซึ่งต่อมาได้มีการแก้ไขเพิ่มเติมระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยการพัสดุ พ.ศ. 2535 (ฉบับที่ 6) พ.ศ. 2545 แต่ระเบียบดังกล่าวก็ไม่ได้ทำให้ผู้กระทำความผิดเกรงกลัวที่จะกระทำความผิดครั้งต่อไป ดังนั้นจึงได้ตระหนักว่าควรวางมาตรการในเรื่องความรับผิดทางอาญาด้วย จึงได้ออกพระราชบัญญัติว่าด้วยความผิดเกี่ยวกับการเสนอราคาต่อหน่วยงานของรัฐ พ.ศ. 2542 ขึ้น เพื่อให้ผู้กระทำความผิดเกี่ยวกับการสมยอมในการเสนอราคาต่อหน่วยงานของรัฐและการกีดกันการแข่งขันราคาอย่างเป็นธรรมต้องรับโทษทางอาญา โดยกฎหมายฉบับนี้ได้เกี่ยวข้องกับบุคคล 3 ฝ่าย ก็คือ ผู้ประกอบธุรกิจ เจ้าหน้าที่ของรัฐ และผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง โดยได้ใช้ควบคู่ไปกับระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยการพัสดุ พ.ศ. 2535

ถึงแม้ว่าจะได้มีการตราพระราชบัญญัติว่าด้วยความผิดเกี่ยวกับการเสนอราคาต่อหน่วยงานของรัฐ พ.ศ. 2542 มาบังคับใช้กับความผิดเกี่ยวกับการสมยอมในการเสนอราคาต่อหน่วยงานของรัฐ และการกีดกันการแข่งขันราคาอย่างเป็นธรรมแล้วก็ตาม แต่ขั้นตอนการดำเนินคดีกับความผิดดังกล่าว ยังเป็นกระบวนการดำเนินคดีอาญาแบบดั้งเดิมอยู่ กล่าวคือ จะต้องมีการพิสูจน์ให้เห็นอย่างแน่ชัดว่าจำเลยกระทำความผิดจริง จึงจะสามารถดำเนินคดีและลงโทษจำเลยต่อไปได้ ซึ่งความผิดเกี่ยวกับการสมยอมในการเสนอราคาต่อหน่วยงานของรัฐและการกีดกันการแข่งขันราคาอย่างเป็นธรรมเป็นอาชญากรรมทางเศรษฐกิจ หรือทางการเมืองรูปแบบหนึ่ง การดำเนินคดีอาญาแบบเดิมไม่สามารถใช้ได้อย่างมีประสิทธิภาพกับอาชญากรรมเหล่านี้ เนื่องจากพยานหลักฐานที่จะพิสูจน์ว่าจำเลยกระทำความผิดจริงนั้น จะตกอยู่กับผู้กระทำความผิดด้วยกัน ทำให้การรวบรวมพยานหลักฐานเป็นไปได้ยาก รวมทั้งเมื่อผู้กระทำความผิดได้โอนหรือ เปลี่ยนสภาพทรัพย์สินที่ได้จากการกระทำความผิด การดำเนินคดีอาญาแบบเดิมก็ไม่สามารถดำเนินการและติดตามทรัพย์สินนั้นได้ การนำมาตราการป้องกันและปราบปรามการฟอกเงินซึ่งเป็นมาตรการที่ทำลายอิทธิพลทางเศรษฐกิจขององค์กรอาชญากรรมเป็นหลัก และผลจากการติดตามเส้นทางทางการเงิน ย้ายเงินยังช่วยให้สามารถทราบถึงผู้กระทำความผิดได้อีกด้วย โดยการจับจุดการโอนเงินสกปรก

มาเป็นจุดเริ่มต้นสืบสวนสอบสวนค้นหาการโอนย้ายเงินเรื่อยไปจนถึงต้นตอของเงินเหล่านั้น ซึ่งผลที่ได้รับทำให้อาชญากรไม่สามารถใช้เงินสกปรกได้ และสามารถแก้ปัญหาการค้นหายานหลักฐานที่กระบวนการดำเนินคดีอาญาแบบเดิมไม่สามารถทำได้ ซึ่งมาตรการป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน ได้แก่ มาตรการในการสกัดกั้นมิให้มีการเปลี่ยนแปลงเงินที่ได้มาโดยไม่ชอบด้วยกฎหมายให้กลายเป็นเงินที่ได้มาโดยถูกกฎหมาย โดยมีหลักเกณฑ์ที่สำคัญ คือ การกำหนดหน้าที่ธนาคารและสถาบันการเงินต่างๆ ต้องรายงานการเคลื่อนไหวของธุรกรรมทางการเงินที่ผิดปกติแก่หน่วยงานกลางหรือหน่วยงานพิเศษของรัฐทราบ เพื่อให้การค้นหาเงินสกปรกเป็นไปด้วยความสะดวก และป้องกันมิให้มีการโยกย้ายโอนจนมิให้เงินสกปรกกลายเป็นเงินสะอาดในที่สุด นอกจากนี้ยังมีการริบทรัพย์สินที่แตกต่างจากการริบทรัพย์สินในกฎหมายอาญาทั่วไปอีกด้วย โดยได้นำทรัพย์สินทางแพ่งมาใช้ กล่าวคือไม่ต้องมีการพิสูจน์ว่ามีการกระทำความผิดของจำเลยโดยปราศจากข้อสงสัยก่อน จึงจะดำเนินการริบทรัพย์สินนั้นได้ ถึงแม้ว่าจะพิสูจน์ความบริสุทธิ์ไม่ได้ เงินหรือทรัพย์สินนั้นก็ถูกริบ โดยที่เจ้าของหรือผู้ครอบครองเงินหรือทรัพย์สินนั้นจะเป็นคนพิสูจน์แหล่งที่มาของเงินเอง และถ้าพบพยานหลักฐานการกระทำความผิดเชื่อมโยงไปถึงตัวบุคคลใด บุคคลนั้นๆ ก็อาจจะถูกดำเนินคดีตามกฎหมายในความผิดอันเป็นที่มาของเงินหรือทรัพย์สินนั้น

การที่จะบังคับกฎหมายว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการฟอกเงินได้นั้น มีความจำเป็นที่จะต้องกำหนดฐานความผิดทางอาญาไว้ในกฎหมายดังกล่าว ฐานความผิดทางอาญา ก็คือ ความผิดมูลฐาน นั่นเอง เนื่องจากความผิดฐานฟอกเงินนั้นจะต้องเป็นการกระทำความผิดที่บัญญัติไว้เป็นความผิดมูลฐาน และมีการนำเงินหรือทรัพย์สินที่ได้จากการกระทำความผิดมูลฐานที่กำหนดไว้ไปกระทำการฟอกเงิน ซึ่งการกำหนดความผิดมูลฐานนั้นได้บัญญัติไว้ในมาตรา 3 ตามพระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน พ.ศ.2542² มี 7 มูลฐานด้วยกัน และต่อมาได้มีพระราชกำหนดแก้ไขเพิ่มเติมพระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน พ.ศ. 2542 พ.ศ. 2546 มีการเพิ่มเติมความผิดมูลฐานอีก 1 มูลฐาน คือ ความผิดเกี่ยวกับการก่อการร้ายตามประมวลกฎหมายอาญา³ โดยการพิจารณาถึงการกำหนดความผิดมูลฐานในกฎหมายว่า

² พระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน พ.ศ.2542 มาตรา 3

³ มาตรา 3 “ให้เพิ่มความต่อไปนี้เป็น (8) ของบทนิยามคำว่า “ความผิดมูลฐาน” ในมาตรา 3 แห่งพระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน พ.ศ. 2542

“(8) ความผิดเกี่ยวกับการก่อการร้ายตามประมวลกฎหมายอาญา”

ด้วยการป้องกันและปราบปรามการฟอกเงินนั้น ต้องเป็นความผิดที่มีลักษณะของความผิดเป็นองค์ประกอบอาชญากรรม มีผลตอบแทนในวงเงินที่สูง ยากแก่การปราบปราม และต้องเป็นความผิดที่มีลักษณะเป็นภัยต่อความมั่นคงของรัฐในทางเศรษฐกิจ ความผิดเกี่ยวกับการสมยอมในการเสนอราคาต่อหน่วยงานของรัฐและการกีดกันการแข่งขันราคาอย่างเป็นธรรมตามกฎหมายว่าด้วยความผิดเกี่ยวกับการเสนอราคาต่อหน่วยงานของรัฐก็มีลักษณะดังกล่าว แต่ก็ได้กำหนดความผิดลักษณะนี้เป็นความผิดมูลฐานไว้

ดังนั้น หากนำมาตรการป้องกันและปราบปรามการฟอกเงินมาใช้กับความผิดเกี่ยวกับการสมยอมในการเสนอราคาต่อหน่วยงานของรัฐและการกีดกันการแข่งขันราคาอย่างเป็นธรรมตามกฎหมายว่าด้วยความผิดเกี่ยวกับการเสนอราคาต่อหน่วยงานของรัฐ โดยการกำหนดไว้เป็นความผิดมูลฐานเพิ่มเติมในกฎหมายว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน ก็จะทำให้กระบวนการสืบสวนสอบสวน การแสวงหาข้อมูลและพยานหลักฐานก็จะมีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น

1.2 วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาลักษณะความผิดมูลฐานและความจำเป็นในการกำหนดความผิดมูลฐานไว้ในกฎหมายว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน
2. เพื่อศึกษาเปรียบเทียบการกำหนดความผิดมูลฐานในกฎหมายว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการฟอกเงินของประเทศไทยและต่างประเทศ
3. เพื่อศึกษาถึงประวัติความเป็นมาและสภาพปัญหาเกี่ยวกับความผิดเกี่ยวกับการสมยอมในการเสนอราคาต่อหน่วยงานของรัฐและการกีดกันการแข่งขันราคาอย่างเป็นธรรมตามกฎหมายว่าด้วยความผิดเกี่ยวกับการเสนอราคาต่อหน่วยงานของรัฐ และมาตรการกฎหมายที่ใช้กันอยู่ในปัจจุบัน
4. เพื่อศึกษาถึงความจำเป็นและเหตุผลในการกำหนดความผิดมูลฐานเกี่ยวกับความผิดการสมยอมในการเสนอราคาต่อหน่วยงานของรัฐและการกีดกันการแข่งขันราคาอย่างเป็นธรรมตามกฎหมายว่าด้วยความผิดเกี่ยวกับการเสนอราคาต่อหน่วยงานของรัฐ

5. เพื่อศึกษาแนวทางในการกำหนดมาตรการในการนำเอากฎหมายว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการฟอกเงินไปใช้ในกรณีเกี่ยวกับความผิดการสมยอมในการเสนอราคาต่อหน่วยงานของรัฐและการกีดกันการแข่งขันราคาอย่างเป็นธรรมตามกฎหมายว่าด้วยความผิดเกี่ยวกับการเสนอราคาต่อหน่วยงานของรัฐ และข้อเสนอแนะในการแก้ไขปรับปรุงการกำหนดความผิดมูลฐานให้มีประสิทธิภาพเพิ่มมากขึ้น

1.3 สมมุติฐานของการวิจัย

ความผิดเกี่ยวกับการสมยอมในการเสนอราคาต่อหน่วยงานของรัฐและการกีดกันการแข่งขันราคาอย่างเป็นธรรมตามกฎหมายว่าด้วยความผิดเกี่ยวกับการเสนอราคาต่อหน่วยงานของรัฐ เป็นการกระทำความผิดที่เกิดจากกระบวนการทุจริตในกลุ่มผู้ประกอบการธุรกิจ เจ้าหน้าที่ของรัฐ และผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง โดยการกระทำที่มีขอบด้วยกฎหมายนี้ก่อให้เกิดค่าตอบแทนที่มีจำนวนสูงแก่ผู้กระทำความผิด รวมทั้งส่งผลให้เกิดความเสียหายและความมั่นคงต่อประเทศชาติอย่างร้ายแรง ซึ่งในพระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน พ.ศ.2542 ยังมิได้กำหนดความผิดมูลฐานในความผิดเกี่ยวกับการสมยอมในการเสนอราคาต่อหน่วยงานของรัฐและการกีดกันการแข่งขันราคาอย่างเป็นธรรมตามกฎหมายว่าด้วยความผิดเกี่ยวกับการเสนอราคาต่อหน่วยงานของรัฐไว้ด้วย จึงสมควรเพิ่มความผิดมูลฐานดังกล่าว และกระบวนการดำเนินการระหว่างหน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับสำนักงานป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน (ปปง.) เพื่อก่อให้เกิดความเหมาะสม และการบังคับใช้กฎหมายว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการฟอกเงินให้มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น

1.4 ขอบเขตของการวิจัย

ในการศึกษาวิจัยนี้ จะศึกษาเกี่ยวกับการนำมาตรการป้องกันและปราบปรามการฟอกเงินมาใช้กับความผิดเกี่ยวกับการสมยอมในการเสนอราคาต่อหน่วยงานของรัฐและการกีดกันการแข่งขันราคาอย่างเป็นธรรมตามกฎหมายว่าด้วยความผิดเกี่ยวกับการเสนอราคาต่อหน่วยงานของรัฐ โดยจะกำหนดความผิดในเรื่องดังกล่าวเป็นความผิดมูลฐานไว้ในกฎหมายว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน โดยศึกษาเปรียบเทียบกับกฎหมายต่างประเทศ เพื่อให้การบังคับใช้กฎหมายมีประสิทธิภาพและทัดเทียมกับนานาประเทศ

1.5 ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

1. ทำให้ทราบถึงลักษณะและการกำหนดความผิดมูลฐานในกฎหมายว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการฟอกเงินของประเทศไทยและต่างประเทศ
2. ทำให้ทราบถึงความเป็นมาและสภาพปัญหาความผิดเกี่ยวกับการสมยอมในการเสนอราคาต่อหน่วยงานของรัฐและการกีดกันการแข่งขันราคาอย่างเป็นธรรมตามกฎหมายว่าด้วยความผิดเกี่ยวกับการเสนอราคาต่อหน่วยงานของรัฐ และมาตรการกฎหมายที่ใช้กันอยู่ในปัจจุบัน
3. ทำให้ทราบถึงความจำเป็นและเหตุผลในการกำหนดความผิดมูลฐานเกี่ยวกับความผิดการสมยอมในการเสนอราคาต่อหน่วยงานของรัฐและการกีดกันการแข่งขันราคาอย่างเป็นธรรมตามกฎหมายว่าด้วยความผิดเกี่ยวกับการเสนอราคาต่อหน่วยงานของรัฐไว้ในกฎหมายว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน
4. ทำให้ทราบถึงมาตรการทางกฎหมายตลอดจนการบังคับใช้ของกฎหมายว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการฟอกเงินที่สมควรนำมาใช้กับความผิดมูลฐานเกี่ยวกับการสมยอมในการเสนอราคาต่อหน่วยงานของรัฐและการกีดกันการแข่งขันราคาอย่างเป็นธรรมตามกฎหมายว่าด้วยความผิดเกี่ยวกับการเสนอราคาต่อหน่วยงานของรัฐ
5. สามารถนำข้อเสนอแนะจากการศึกษาวิจัยไปใช้เป็นแนวทางในการพิจารณาปรับปรุงกฎหมายว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน โดยการเพิ่มความผิดมูลฐานให้สมบูรณ์ยิ่งขึ้น เพื่อให้สอดคล้องกับยุคปัจจุบัน

1.6 วิธีการดำเนินการวิจัย

ศึกษาวิจัยทางเอกสาร (Document Research) โดยศึกษาวิจัยพระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน พ.ศ. 2542 กฎหมายว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการฟอกเงินของประเทศไทย กฎหมายว่าด้วยความผิดเกี่ยวกับการเสนอราคาต่อหน่วยงานของรัฐ และกฎหมายอื่นที่เกี่ยวข้อง โดยการค้นคว้าและรวบรวมจากเอกสารที่เกี่ยวข้อง ทั้งภาษาไทยและภาษาต่างประเทศ ดัชนีบทกฎหมาย วิทยานิพนธ์ บทความ รายงานการสัมมนาและข้อมูลทาง

อินเทอร์เน็ต และใช้วิธีการวิจัยแบบภาคสนาม (Field Research) ด้วยวิธีการสัมภาษณ์เชิงสนทนากับบุคคลที่เกี่ยวข้อง เช่น เจ้าพนักงานสำนักงานคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ ผู้รับเหมา เจ้าพนักงานของกรมบัญชีกลาง เป็นต้น ทั้งนี้ ไม่ได้มีการเปิดเผยชื่อของผู้ให้สัมภาษณ์ เนื่องจากอาจจะส่งผลกระทบต่อความปลอดภัยของชีวิตหรือทรัพย์สินของผู้ให้สัมภาษณ์ได้ ซึ่งจากการสัมภาษณ์เชิงสนทนากับบุคคลที่เกี่ยวข้องทำให้ได้ข้อมูลและความคิดเห็นที่เกี่ยวข้อง แล้วจึงทำการวิเคราะห์ข้อมูล โดยเอาข้อมูลเอกสารและการสัมภาษณ์มาร่วมวิเคราะห์ในเชิงบรรยาย เพื่อเป็นแนวทางเสนอแนะและปรับปรุงแก้ไขกฎหมายให้เหมาะสม เพื่อให้มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น

1.7 นิยามศัพท์ในการวิจัย

เพื่อให้การศึกษาคำวินิจฉัยดำเนินไปตามวัตถุประสงค์และภายใต้ขอบเขตที่ชัดเจน จึงนิยามศัพท์ที่ใช้ในวิจัย ดังนี้

1. สำนักงานป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน หรือสำนักงาน ป.ป.ง. โดยกำหนดให้มีคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน คณะหนึ่งประกอบด้วย ประธานกรรมการ ,รองประธานกรรมการ ,เลขานุการ ,กรรมการ และผู้ช่วยเลขานุการ
2. สำนักงานคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ หรือสำนักงานป.ป.ช. โดยกำหนดให้มีคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติหรือคณะกรรมการ ป.ป.ช. 9 คน มีวาระการดำรงตำแหน่งได้เพียงวาระเดียว
3. การฟอกเงิน คือ การทำให้เงินหรือทรัพย์สินที่ได้มาจากการกระทำความผิดให้ดูเสมือนเป็นเงินหรือทรัพย์สินที่ได้มาโดยชอบด้วยกฎหมาย เพื่อเป็นการปกปิดแหล่งที่มาของเงินหรือทรัพย์สิน สำหรับความหมายของคำว่า “การฟอกเงิน” ตามพระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน พ.ศ.2542 บัญญัติไว้ในมาตรา 5
4. ความผิดมูลฐาน (Predicate offences) หมายถึง ความผิดอาญาที่เป็นมูลเหตุเป็นที่มา หรือเป็นฐานก่อให้เกิดหรือให้ได้มาซึ่งเงินหรือทรัพย์สินจากการกระทำความผิดโดยเป็นฐานความผิดทางอาญาที่รัฐได้บัญญัติไว้ในกฎหมายว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน เพื่อกำหนดมาตรการการลงโทษทางอาญาแก่ผู้ที่ฟอกเงินหรือทรัพย์สินที่ได้มาจากการกระทำความผิดทางอาญาตามฐาน
5. องค์กรอาชญากรรม หมายถึง องค์กรที่ประกอบไปด้วยสมาชิกที่เข้าร่วมเป็นจำนวนมาก โดยการเข้าร่วมกันนั้นมีลักษณะการดำเนินการที่เป็นระบบและเป็นขั้นตอน ซึ่งโดยทั่วไปแล้วองค์กรดังกล่าวจะประกอบกิจการที่ผิดต่อกฎหมาย มีการบังคับบัญชาเป็นลำดับชั้น

โดยสมาชิกขององค์กรจะต้องมีความจงรักภักดี ซื่อสัตย์และรักษาความลับขององค์กรเป็นอย่างดี มีการใช้สัญลักษณ์ในการติดต่อและประสานงานกันระหว่างสมาชิกขององค์กร

6. การสมยอมในการเสนอราคาต่อหน่วยงานของรัฐและการกีดกันการแข่งขันราคาอย่างเป็นธรรมตามกฎหมายว่าด้วยความผิดเกี่ยวกับการเสนอราคาต่อหน่วยงานของรัฐ คือ พฤติกรรมที่จำกัดการแข่งขันโดยร่วมกันกำหนดราคาสินค้าและบริการ และใช้วิธีตกลงร่วมกันในการเสนอราคาต่อหน่วยงานของรัฐโดยสมัครใจ โดยใช้วิธีให้สินบน ช่มชู้ใจและใช้กำลังประทุษร้าย ใช้อุบายหลอกลวงหรือกระทำการโดยอื่นใด อันเป็นเหตุให้ไม่มีโอกาสเข้าทำการเสนอราคาอย่างเป็นธรรมหรือให้มีการเสนอราคาโดยหลงผิด ใช้วิธีโดยทุจริตทำการเสนอราคาต่ำมากเกินไปจนเกินกว่าปกติจนเห็นได้ว่าเป็นไปตามลักษณะสินค้าหรือบริการ โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อกำหนดราคาอันเป็นการเอาเปรียบหน่วยงานของรัฐ หรือเพื่อหลีกเลี่ยงการแข่งขันราคาอย่างเป็นธรรม หรือเพื่อกีดกันการแข่งขันราคาอย่างเป็นธรรม หรือเพื่อเอื้อประโยชน์แก่ผู้เสนอราคารายใดรายหนึ่งให้เป็นผู้มีสิทธิทำสัญญาแต่เพียงผู้เดียวหรือเพื่อประโยชน์อย่างใดอย่างหนึ่งในระหว่างผู้กระทำการเช่นนั้น ทั้งนี้อาจจะเป็นการร่วมมือกับเจ้าหน้าที่ของรัฐในหน่วยงานของรัฐที่เกี่ยวข้องกับการจัดซื้อจัดจ้างและเจ้าหน้าที่ของรัฐได้กระทำการใดๆ อันเป็นเหตุให้มีการจำกัดการแข่งขันราคากันอย่างเป็นธรรม หรือมีพฤติกรรมแจ้งชัดว่าควรรู้ว่าการเสนอราคาครั้งนั้นมีการกระทำความผิดเกิดขึ้น แต่ละเว้นไม่ดำเนินการเพื่อให้มีการยกเลิกราคาในครั้งนั้น หรือเจ้าหน้าที่หน่วยงานของรัฐได้กระทำการใดๆ โดยมีมุ่งหมายมิให้มีการแข่งขันราคาอย่างเป็นธรรม เพื่อเอื้ออำนวยแก่ผู้ทำการแข่งขันราคารายใดเป็นผู้มีสิทธิเข้าทำสัญญากับหน่วยงานของรัฐ อีกทั้งยังมีการร่วมมือกับผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองซึ่งมิใช่เป็นเจ้าหน้าที่ในหน่วยงานของรัฐ กระทำการใด ๆ ต่อเจ้าหน้าที่ในหน่วยงานของรัฐซึ่งมีอำนาจหรือหน้าที่ในการอนุมัติ การพิจารณา หรือการดำเนินการใด ๆ ที่เกี่ยวข้องกับการเสนอราคาเพื่อจูงใจหรือทำให้จำยอมต้องยอมรับการเสนอราคาที่มีการกระทำความผิดเกี่ยวกับการสมยอมในการเสนอราคาต่อหน่วยงานของรัฐและการกีดกันการแข่งขันราคาอย่างเป็นธรรม

7. การพัสดุ หมายความว่า การจัดทำเอง การซื้อ การจ้าง การจ้างที่ปรึกษา การจ้างออกแบบและควบคุมงาน การแลกเปลี่ยน การเช่า การควบคุม การจำหน่าย และดำเนินการอื่นๆ กำหนดไว้ในระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยการพัสดุ

8. การจ้าง ให้หมายความรวมถึงการจ้างทำของและการรับขนตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์และการจ้างเหมาบริการ แต่ไม่รวมถึงการจ้างลูกจ้างของส่วนราชการ ตามระเบียบของกระทรวงการคลัง การรับขนในการเดินทางไปราชการตามกฎหมายว่าด้วยค่าใช้จ่ายในการเดินทางไปราชการ การจ้างที่ปรึกษา การจ้างออกแบบและควบคุมงาน และการจ้างแรงงานตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์

9. การซื้อ หมายความว่า การซื้อพัสดุทุกชนิดที่มีการติดตั้ง ทดลอง และบริการที่เกี่ยวข้องเนื่องอื่น ๆ แต่ไม่รวมถึงการจัดหาพัสดุในลักษณะการจ้าง

10. ราชการ หมายความว่า กระทรวง ทบวง กรม สำนักงาน หรือหน่วยงานอื่นใดของรัฐ ทั้งในส่วนกลาง ส่วนภูมิภาค หรือในต่างประเทศ แต่ไม่รวมถึงรัฐวิสาหกิจ หน่วยงานตามกฎหมายว่าด้วยระเบียบบริหารราชการส่วนท้องถิ่น หรือหน่วยงานอื่นซึ่งมีกฎหมายบัญญัติให้มีฐานะเป็นราชการบริหารส่วนท้องถิ่น

11. รัฐวิสาหกิจ หมายความว่า รัฐวิสาหกิจตามกฎหมายว่าด้วยวิธีการงบประมาณ กล่าวคือ

(ก) องค์การของรัฐบาลหรือหน่วยงานธุรกิจที่รัฐบาลเป็นเจ้าของ

(ข) บริษัทหรือห้างหุ้นส่วนนิติบุคคลที่ส่วนราชการมีทุนรวมอยู่ด้วยเกินกว่าร้อยละห้าสิบ

(ค) บริษัทหรือห้างหุ้นส่วนนิติบุคคลที่ส่วนราชการ และ/หรือรัฐวิสาหกิจ ตาม (ก) และ/หรือ (ข) มีทุนรวมอยู่ด้วยเกินกว่าร้อยละห้าสิบ

(ง) บริษัทหรือห้างหุ้นส่วนนิติบุคคลที่ส่วนราชการ และ/หรือรัฐวิสาหกิจ ตาม (ค) และ/หรือ (ก) และ/หรือ (ข) มีทุนรวมอยู่ด้วยเกินกว่าร้อยละห้าสิบ

(จ) บริษัทหรือห้างหุ้นส่วนนิติบุคคลที่ส่วนราชการ และ/หรือรัฐวิสาหกิจ ตาม (ง) และ/หรือ (ก) และ/หรือ (ข) และ/หรือ (ค) มีทุนรวมอยู่ด้วยเกินกว่าร้อยละห้าสิบ

12. ปลัดกระทรวง หมายความว่า รวมถึงปลัดสำนักนายกรัฐมนตรีและปลัดทบวงด้วย

13. หัวหน้าส่วนราชการ

- สำหรับราชการบริหารส่วนกลาง หมายความว่า อธิบดี หรือหัวหน้าส่วนราชการที่เรียกชื่ออย่างอื่น และมีฐานะเป็นนิติบุคคล

- สำหรับราชการบริหารส่วนภูมิภาค หมายความว่า ผู้ว่าราชการจังหวัด

14. หัวหน้าเจ้าหน้าที่พัสดุ หมายความว่า หัวหน้างานระดับกองหรือที่มีฐานะเทียบกองซึ่งปฏิบัติงานในสายงานที่เกี่ยวข้องกับการพัสดุตามที่องค์กรกลางบริหารงานบุคคลกำหนด

15. เจ้าหน้าที่พัสดุ หมายความว่า เจ้าหน้าที่ซึ่งดำรงตำแหน่งที่มีหน้าที่เกี่ยวกับพัสดุ หรือผู้ได้รับแต่งตั้งจากหัวหน้าส่วนราชการให้มีหน้าที่หรือปฏิบัติงานเกี่ยวกับการพัสดุตามระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยการพัสดุ

16. วิธีจัดซื้อจัดจ้าง ประกอบด้วยวิธีตกลงราคา ,วิธีสอบราคา ,วิธีประกวดราคา, วิธีพิเศษ ,วิธีกรณีพิเศษ และวิธีประมูลด้วยระบบอิเล็กทรอนิกส์ (e-Auction)

17. โครงการจ้างเหมาแบบเบ็ดเสร็จ (Turnkey) หมายถึง โครงการที่มีรูปแบบและขอบเขตการดำเนินงานครอบคลุมการสำรวจ ออกแบบ ตลอดจนก่อสร้างจนแล้วเสร็จสมบูรณ์ รวมทั้งการบำรุงรักษาในช่วงเริ่มต้นของโครงการ โดยผู้รับจ้างเพียงรายเดียว ซึ่งการจ้างเหมาแบบเบ็ดเสร็จจะครอบคลุมโครงการที่มีลักษณะต่างๆ ดังนี้

(1) จ้างออกแบบควบคุมการก่อสร้าง (Design & Build Project) คือ โครงการที่มีวงเงินลงทุน และเทคโนโลยีดำเนินการสูง รวมทั้งสามารถจัดทำโครงการได้หลายรูปแบบ โดยส่วนใหญ่จะเป็นโครงการใหม่ที่ไม่เคยมีการดำเนินการมาก่อนในประเทศ ดังนั้น จึงมีความจำเป็นต้องใช้ผู้รับเหมาดำเนินโครงการที่มีความรู้ ความสามารถ และเทคนิคในการดำเนินการพิเศษ โดยเฉพาะการชำระเงินค่าดำเนินการ จะมีรูปแบบการจ่ายชำระเงินตามความก้าวหน้าของงานเป็นงวดๆ (installment)

(2) จ้างก่อสร้างพร้อมจัดหาเงินทุน (Turnkey Project) คือ โครงการที่ผู้ว่าจ้างจะจัดหาผู้รับจ้างดำเนินการจนแล้วเสร็จ จึงจะมีการชำระเงินค่าดำเนินการ ซึ่งผู้รับจ้างอาจต้องมีหน้าที่ในการจัดหาแหล่งเงินทุนเพื่อดำเนินโครงการด้วย รวมทั้ง ผู้ว่าจ้างต้องมีวงเงินดำเนินการอ้างอิงได้ประกอบการพิจารณาโครงการ (Reference Based Price)

(3) จ้างออกแบบควบคุมก่อสร้างพร้อมจัดหาเงินทุน หรือจ้างเหมาแบบเบ็ดเสร็จเต็มรูปแบบ คือ โครงการที่ใช้รูปแบบดำเนินการทั้ง 2 รูปแบบ โดยผู้รับจ้างเป็นผู้ออกแบบและก่อสร้างควบคู่กัน (Design & Build) รวมทั้งทำหน้าที่จัดหาเงินทุนดำเนินการ ซึ่งผู้ว่าจ้างจะชำระเงินค่าดำเนินการเมื่อแล้วเสร็จ

18. e-Procurement หมายถึง ระบบสารสนเทศที่สนับสนุนการให้บริการที่เกี่ยวข้องในกิจกรรมการจัดซื้อจัดจ้างของภาครัฐ เช่น การตกลงราคา การสอบราคา การประกวดราคา และการจัดซื้อแบบออนไลน์ รวมถึงการลงทะเบียนบริษัทผู้ค้า การทำ e-Catalog และการทำงานอื่นๆ ที่เกี่ยวข้องในกระบวนการจัดซื้อที่เป็น Web Based Application เพื่อให้ระบบการจัดซื้อจัดจ้างของภาครัฐมีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น ใช้ระยะเวลาจัดหาพัสดุน้อยลง ได้พัสดุที่มีคุณภาพในราคาที่เหมาะสม รวมทั้งเพิ่มความโปร่งใสของกระบวนการจัดหาและสามารถติดตามตรวจสอบกระบวนการทำงานได้

19. การประมูลด้วยระบบอิเล็กทรอนิกส์ (e- Auction) คือ เป็นการแข่งขันเสนอราคาด้วยระบบอิเล็กทรอนิกส์ภายในระยะเวลาที่กำหนด โดยวิธีการดังต่อไปนี้

(1) ประมูลแบบเปิดราคา (Reverse Auction) เป็นการประมูลแข่งขันเสนอราคาต่ำสุด โดยแสดงตัวเลขที่มีการเสนอราคาแต่ไม่แสดงว่าผู้ใดเป็นผู้เสนอราคา

(2) ประมูลแบบปิดราคา (Sealed Bid Auction) เป็นการประมูลแข่งขัน
เสนอราคาต่ำสุด โดยแสดงชื่อผู้เสนอราคาต่ำสุดแต่ไม่แสดงตัวเลขที่มีการเสนอราคา

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย